

לְעֶפְרָא, סָלִיֵּךְ זַנְבָּא, שְׁלִיט וּמַחֵי לְכָל אֵינּוֹן דְּאַשְׁתְּכַחוּ
קַמֵּיהּ כי כמו שכאשר הנחש רוצה להזיק אז הוא מכופף את ראשו לעפר בכדי להעלות את זנבו ולהכות כי בו הוא שולט ומכה לכל אותם אלו הנמצאים לפניו. **אִוְף הָכִי הַשְׁתָּא בְּגִלוּתָא, פְּהֵאֵי גְּוּוֹנָא, רִישָׁא כְּפִיָּה לְעֶפְרָא, וְזַנְבָּא שְׁלִיט** כך היא הנהגת השכינה כאשר ישראל נמצאים בגלות, כי אז הראש שלה כפוף לעפר והזנב שלה שממנו יונקים הקלי' את כוחם הוא מרומם ושולט. **מֵאַן עָבִיד לְזַנְבָּא דִּיסְתְּלִיֵּךְ לְעֵילָא וְשְׁלִיט וּמַחֵי, רִישָׁא דְאַתְּכְפִיָּא לְתַתָּא** ומי גורם לאותו הזנב שיעלה ללמעלה וישלוט ויכה, אלא הוא הראש שנכפף למטה. **וְעַם כָּל דָּא, מֵאַן מְדַבֵּר לִיהּ לְזַנְבָּא, וּמֵאַן נְטִיל לִיהּ לְמַטְלָנּוּי. הֵאֵי רִישָׁא** ועם כל זאת מי הוא המנהיג את הזנב ומי הוא הלוקח אותו למסעותיו, אלא זה הראש שהוא כח הקדושה של המלכות שמשם יניקתו. **אַף עַל גַּב דְּאִיהוּ כְּפִיָּה לְעֶפְרָא, הוּא מְדַבֵּר לְמַטְלָנּוּי, בְּגִין דָּא קוּלָּהּ פְּנַחֵשׁ יִלְךְ** שאפילו שבגלות הוא כפוף לעפר בכל זאת הוא מנהיג את זנבו ללכת למסעותיו ולכן כתוב 'קולה כנחש ילך', דהיינו שהקול של הנהגת השכינה הוא הולך ומתנהג כדוגמת הנחש.

סוד הנהגת השלטון של העמים והעכו"ם

וְהַשְׁתָּא שְׂאָר עַמִּין דְּאֵינּוֹן אֶחֱידָן בְּזַנְבָּא, סְלָקִין לְעֵילָא, וְשְׁלִטִין וּמַחֵיִין, וְרִישָׁא כְּפִיָּה לְעֶפְרָא

ועכשיו בזמן הגלות שאר האומות הם אחוזים בזנב ובו הם עולים למעלה ועי"כ הם שולטים

ומכים את ישראל כי הראש של הקדושה הוא כפוף למטה אל העפר, **כָּמֹה דְאֵתְּ אָמַר** (עמוס ה) **נִפְלָה לֹא תוֹסִיף קוּם וְגו'** כמו שנאמר בפסוק על השכינה נפלה וגו'. **וְעַם כָּל דָּא, הָאִי רִישָׁא מִדְּבַר לְזִנְבָא וְנָטִיר** (ס"א וְנָטִיל) לִיְהִי אבל עם כל זאת זה הראש של הקדושה הוא מנהיג את הקל"י הנקראים זנב ושומר עליו של יזיק יותר מהראוי, **כָּמֹה דְאֵתְּ אָמַר** (שיר השירים א) **שְׁמֹנֵי נוֹטְרָה אֶת הַכְּרָמִים** כמו שנאמר בפסוק על השכינה 'שמני נוטרה את הכרמים' דהיינו, **אֵלִין עֲמִין עוֹבְדֵי עֲבוּדַת פּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת, דְּאִינוּן זִנְבָא** שהיא שומרת את הכרמים שהם העמים העובדים עבודה זרה שהם יונקים את כוחם מהקל"י הנקראים זנב. **אָתָּא רַבִּי יְהוּדָה וְנָשִׁיק יָדָיו, אָמַר אֲלֵמְלָא לָא שְׂאִילְנָא מְלָה בְּעֵלְמָא, אָלָא דְשְׂאִילְנָא דָּא וְרוּחְנָא לִיְהִי, דִּי לִי** ואז בא רבי יהודה ונישק את ידיו של רבי אלעזר ואמר לו שאלמלא לא שאלתי שום דבר בעולם אלא רק את השאלה ששאלתי אותך שעי"כ הרווחתי לדעת את סוד זה אז היה די לי. **דְּהַשְׁתָּא יִדְעָנָא עֲמִין עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת, וְשׁוּלְטָנוּתָא דְלַהוּן אִיךְ מִתְּדַבֵּר** מאחר שעכשיו אני יודע את סוד העמים העובדים לכוכבים והמזלות איך מתנהג השלטון שלהם. **זְכָאָה חוּלְקִיהוּן דְיִשְׂרָאֵל, דְּעֵלְיִיהוּ כְּתִיב,** (תהלים קלה) **כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לֹו יְהִי וְגו'** אשריהם חלקם של ישראל שעליהם נאמר כי יעקב בחר לו יה ישראל לסגולתו.

עם ישראל סגולתו של הקב"ה כדוגמת האבות וכדוגמת כהנים לויים
וישראלים

אָמַר יְיָ רַבִּי אֶלְעָזָר, מֵהוּ לְסִגּוּלָתוֹ שאל רבי אלעזר את רבי
יהודה מה הפירוש לסגולתו ולמה ישראל נקראו הסגולה של הקב"ה. **אָמַר**

**יְיָ, תִּלְתְּ אַבְהֵן אֱלִין אֶקְרוּן סִגּוּלָהּ, בֵּין לְעֵילָא בֵּין
לְתַתָּא, כְּגוּוּנָא דָּא כְּהַנִּים לְוִיִּים וְיִשְׂרָאֵלִים, וְכֹלָא חֲדָ**

השיב לו רבי יהודה ששלושת אבות נקראים סגולה ע"ש ניקוד הסגול שהוא כצורת שלוש
נקודות, כי בין למעלה בחג"ת ובין למטה באבות שהם מרכבה אל החג"ת הם כדוגמת כך:

כהנים בחסד, לויים בגבורה, וישראלים בת"ת, וכולם ביחד הם עולים לבחינה אחת כי כולם
מושרשים בחג"ת דז"א דאצילות. **וְאֵלִין סִגּוּלָתוֹ שֶׁל קֹדֶשׁא בְּרִידָ**

הוּא לְעֵילָא, וְסִגּוּלָתוֹ לְתַתָּא והם סגולתו של הקב"ה למעלה מהמלכות
וסגולת הקב"ה למטה מהמלכות (רמ"ק), **וְדָא הוּא דְכֶּתִיב** (שמות יט)

וְהֵייתֶם לִי סִגּוּלָהּ מִכָּל הָעַמִּים וזהו מש"כ בפסוק 'והייתם לי סגולה
מכל העמים' מאחר שהם מושרשים בחג"ת שהם כדוגמת הסגול הכלול משלוש נקודות

• (רמ"ק) •

השכינה שרוייה במערב ולכן מחנה אפרים נסע סמוך לשכינה

וְנָסַע אֶהָל מוֹעֵד מִחֲנֵה הַלְוִיִּים וְגו' ומש"כ ונסע אהל מחנה הלוויים
היינו שבמחנה הלוויים שרתה השכינה. (במדבר ב) **לְבַתָּר מֵה פְּתִיב,**

וְנָסַע דָּגְלֵי מַחֲנֵה אַפְרַיִם לְצַבְאוֹתֵם יְמָה. הֵיינוּ שְׂכִינָה
שְׂרוּיָה בְּמַעְרָב, וְאוֹקְמוּהָ וּלְכֵן מִיַּד מָה כְּתוּב אַחֲרָיו 'וְנָסַע דָּגְלֵי מַחֲנֵה

אפרים לצבאותם ימה' כי הוא בגלל שאמרו חז"ל שהשכינה שרויה במערב [קא] ומשום כך

דגל מחנה אפרים שהיה במערב הוא נסע סמוך אל השכינה וכמו שביארוהו החברים [קב].

כְּתִיב וְהִנֵּה כְּתוּב בַּפְּסוּק (בראשית מח) וַיְבָרְכֶם בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר

בְּךָ יְבָרַךְ יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר וְגו'. וַיִּשָּׂם אֶת אַפְרַיִם וְגו' ומש"כ.

בְּךָ יְבָרַךְ יִשְׂרָאֵל פִּירוּשׁוֹ, יִשְׂרָאֵל סָבָא שִׁישְׂרָאֵל הוּא יִשְׂרָאֵל סָבָא

דהיינו ז"א (רמ"ק).

אור הרשב"י

ויאמרו לך הננו, יבואו ויאמרו לא נאמר אלא
וילכו ויאמרו, מלמד שהשכינה בכל מקום. ואף
רבי ישמעאל סבר: שכינה בכל מקום, דתנא
דבי רבי ישמעאל: מנין ששכינה בכל מקום?
שנאמר: הנה המלאך הדובר בי יוצא ומלאך
אחר יוצא לקראתו, אחריו לא נאמר אלא
לקראתו, מלמד ששכינה בכל מקום. ואף רב
ששת סבר: שכינה בכל מקום, דא"ל רב ששת
לשמעיה: לכל רוחתא אוקמן לבר ממזרת, ולא
משום דלית ביה שכינה, אלא משום דמורו בה
מיני. ורבי אבהו אמר: שכינה במערב, דא"ר
אבהו: מאי אוריה? אויר יה.

[קא] וכתב הרמ"ק שזהו מה שאמרו שמעולם
לא זזה השכינה מהכותל המערבי כי השכינה
היא תמיד במערב מכיון שבה עירוב כל
הכוחות וההתמזגות של כל הספירות.

[קב] כדאיתא בבבא בתרא דף כה עמוד א'
ורבי אושעיא סבר: שכינה בכל מקום, דאמר
רבי אושעיא, מאי דכתיב: אתה הוא ה' לבדך
אתה עשית את השמים וכו' שלוחיך לא
כשלוחי בשר ודם, שלוחי בשר ודם – ממקום
שמשתלחים לשם מחזירים שליחותן, אבל
שלוחיך – למקום שמשתלחין משם מחזירין
שליחותן, שנאמר: התשלח ברקים וילכו

הלימוד היומאי

לע"נ משה נאסר בן חביבה ז"ל